COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 14 april 2005

tot vaststelling van milieucriteria voor de toekenning van de communautaire milieukeur aan kampeerterreinen

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2005) 1242)

(Voor de EER relevante tekst)

(2005/338/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap,

Gelet op Verordening (EG) nr. 1980/2000 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juli 2000 inzake een herzien communautair systeem voor de toekenning van milieukeuren [1], en met name op de tweede alinea van artikel 6, lid 1, en de zesde alinea van punt 2 van bijlage V,

Na raadpleging van het Bureau voor de milieukeur van de Europese Unie,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Ingevolge Verordening (EG) nr. 1980/2000 kan de communautaire milieukeur worden toegekend aan producten waarvan de eigenschappen werkelijk kunnen bijdragen tot verbeteringen van essentiële milieuaspecten.

(2) Krachtens Verordening (EG) nr. 1980/2000 moeten per productgroep specifieke criteria voor de milieukeur worden vastgesteld op basis van door het Bureau voor de milieukeur van de Europese Unie opgestelde criteria.

(3) Voor kampeerterreinen moeten de milieucriteria worden onderverdeeld in criteria die alle moeten worden vervuld en criteria waarvan slechts een vastgesteld aantal moet worden vervuld.

(4) De milieucriteria en de daarmee samenhangende beoordelings- en verificatievereisten moeten drie jaar geldig zijn.

(5) Wat betreft de aanvraagkosten en de vergoedingen voor het gebruik van de milieukeur door micro-ondernemingen in de zin van Aanbeveling 96/280/EG van de Commissie van 3 april 1996 betreffende de definitie van de kleine en middelgrote ondernemingen [2], is het in verband met de beperkte middelen van de micro-ondernemingen en hun aandeel binnen deze productengroep wenselijk om kortingen toe te passen in aanvulling op die van Verordening (EG) 1980/2000 en artikel 5 van Beschikking 2000/728/EG van de Commissie van 10 november 2000 tot vaststelling van de aanvraagkosten en de jaarlijkse vergoedingen voor de communautaire milieukeur [3].

(6) De in deze beschikking vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het bij artikel 17 van Verordening (EG) nr. 1980/2000 ingestelde comité,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De productengroep „kampeerterreinen" omvat als hoofddienst tegen vergoeding de verstrekking van kampeerplaatsen die zijn uitgerust voor kampeermiddelen binnen een vastgestelde ruimte.

De productengroep omvat ook andere onderkomens voor logiesverstrekking aan gasten en openbare ruimten met gemeenschappelijke voorzieningen indien deze binnen de vastgestelde ruimte worden geboden.

De diensten die binnen die vastgestelde ruimte worden geboden, kunnen ook het bereiden en serveren van voedsel en vrijetijdsactiviteiten onder het beheer van de beheerder of eigenaar van het kampeerterrein omvatten.

[1] PB L 237 van 21.9.2000, blz. 1.

[2] PB L 107 van 30.4.1996, blz. 4.

[3] PB L 293 van 22.11.2000, blz. 18. Beschikking laatstelijk gewijzigd bij Beschikking 2003/393/EG (PB L 135 van 3.6.2003, blz. 31).

Artikel 2

Voor de toekenning van de communautaire milieukeur krachtens Verordening (EG) nr. 1980/2000 moet een kampeerterrein onder de productengroep „kampeerterreinen" vallen en aan de in afdeling A van de bijlage bij deze beschikking vastgestelde milieucriteria voldoen.

Bovendien moet het kampeerterrein aan een voldoende aantal van de in afdeling B van de bijlage vastgestelde milieucriteria voldoen; aan elk daarvan wordt een aantal punten toegekend. Het kampeerterrein moet ten minste het volgende aantal punten ontvangen:

a) 16,5 punten voor de hoofddienst;

b) 20 punten indien bovendien andere onderkomens voor logiesverstrekking aan gasten worden geboden.

De totale score wordt verhoogd met een extra punt voor het bereiden en serveren van voedsel en een voor vrijetijdsactiviteiten, voorzover van toepassing.

Artikel 3

1. In afwijking van artikel 1, lid 3, van Beschikking 2000/728/EG worden bij een aanvraag door een micro-onderneming om toekenning van de milieukeur aan kampeerterreinen de aanvraagkosten met 75 % verlaagd, waarbij geen andere korting mogelijk is.

2. In afwijking van de eerste zin van artikel 2, lid 5, van Beschikking 2000/728/EG bedraagt de minimale jaarlijkse vergoeding voor het gebruik van de milieukeur 100 EUR.

3. De jaaromzet voor alle kampeerterreinen wordt berekend door de leveringsprijs te vermenigvuldigen met het aantal overnachtingen en het resultaat van deze vermenigvuldiging met 50 % te verminderen. De leveringsprijs is de door de kampeerder betaalde gemiddelde vergoeding voor een overnachting, met inbegrip van alle kosteloze diensten. De in artikel 2 van Beschikking 2000/728/EG vastgestelde kortingen op de minimale jaarlijkse vergoeding zijn hier van toepassing.

4. Voor de toepassing van deze beschikking geldt voor micro-ondernemingen de definitie van Aanbeveling 96/280/EG in de versie van 3 april 1996.

Artikel 4

Voor administratieve doeleinden wordt aan de productengroep „kampeerterreinen" het codenummer „26" toegekend.

Artikel 5

De geldigheidsduur van de ecologische criteria voor de productengroep „kampeerterreinen" en de daarmee samenhangende beoordelings- en verificatievereisten bedraagt drie jaar vanaf de kennisgeving van deze beschikking.

Artikel 6

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, 14 april 2005.

Voor de Commissie

Stavros DIMAS

Lid van de Commissie

BIJLAGE

KADER

De doelstellingen van de criteria

De criteria hebben tot doel de voornaamste milieueffecten van de drie fasen van de levenscyclus van een dienst (aankoop, dienstverlening, afvalvorming) te beperken. In het bijzonder gaat het erom:

— het energieverbruik te beperken,

— het waterverbruik te beperken,

— de afvalproductie te beperken,

— het gebruik van hernieuwbare hulpbronnen en van stoffen die minder gevaarlijk voor het milieu zijn, te bevorderen,

— milieucommunicatie en -educatie te bevorderen.

Specificaties

— Kampeermiddelen in de zin van artikel 1 omvatten onder meer tenten, caravans, mobilhomes en kampeerwagens. Onderkomens voor logiesverstrekking aan gasten omvatten faciliteiten zoals bungalows, verhuurde kampeermiddelen en appartementen. Openbare ruimten met gemeenschappelijke voorzieningen omvatten onder meer was- en kookfaciliteiten, supermarkten en informatiefaciliteiten.

Beoordelings- en verificatievereisten

De specifieke beoordelings- en verificatievereisten worden direct onder elk criterium in de afdelingen A en B vermeld.

In voorkomend geval mogen andere dan de voor elk criterium vermelde beproevingsmethoden en -normen worden gehanteerd voorzover de bevoegde instantie die de aanvraag beoordeelt deze als gelijkwaardig aanvaardt.

Wanneer de aanvrager verklaringen, documentatie, analysen, testrapporten of ander bewijsmateriaal moet indienen om aan te tonen dat aan de criteria wordt voldaan, wordt ervan uitgegaan dat deze afkomstig mogen zijn van de aanvrager en/of van diens leveranciers en/of van hun toeleveranciers, enzovoort, naar gelang van het geval.

In voorkomend geval mogen de bevoegde instanties om ondersteunende documentatie vragen en onafhankelijke verificaties uitvoeren.

De bevoegde autoriteiten dienen inspecties ter plaatse uit te voeren.

De bevoegde instanties wordt aanbevolen bij de beoordeling van aanvragen en de controle op de overeenstemming met de criteria rekening te houden met de toepassing van erkende milieubeheerssystemen zoals EMAS of ISO 14001.

(*Opmerking*: Implementatie van dergelijke beheerssystemen is niet verplicht.)

AFDELING A

Criteria als bedoeld in artikel 2, lid 1

ENERGIE

1. **Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen**

Ten minste 22 % van de elektriciteit moet worden geleverd door hernieuwbare energiebronnen als gedefinieerd in Richtlijn 2001/77/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 27 september 2001 betreffende de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen op de interne elektriciteitsmarkt ([1]).

([1]) PB L 283 van 27.10.2001, blz. 33.

Dit criterium is alleen van toepassing op kampeerterreinen die toegang hebben tot een markt die uit hernieuwbare energiebronnen opgewekte energie aanbiedt.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van (of het contract met) de elektriciteitsleverancier over, waaruit blijkt om welke hernieuwbare energiebron(nen) het gaat, welk percentage van de geleverde elektriciteit van een hernieuwbare bron afkomstig is, en met een indicatie van het maximaal leverbare percentage. Ingevolge Richtlijn 2001/77/EG worden met hernieuwbare energiebronnen hernieuwbare niet-fossiele energiebronnen bedoeld (windenergie, zonne-energie, aardwarmte, golfenergie, getijdenenergie, waterkracht, biomassa, stortgas, rioolwaterzuiveringsgas en biogas).

2. **Steenkool en zware oliën**

Zware oliën met een zwavelgehalte van meer dan 0,2 % en steenkool mogen niet als energiebron worden gebruikt.

Dit criterium is alleen van toepassing op kampeerterreinen met een onafhankelijk verwarmingssysteem.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, waarin wordt aangegeven van welke energiebronnen gebruik wordt gemaakt.

3. **Elektriciteit voor verwarmingsdoeleinden**

De voor de verwarming van de gemeenschappelijke ruimten, verhuurde onderkomens en sanitair warm water gebruikte elektriciteit moet voor ten minste 22 % uit hernieuwbare energiebronnen als gedefinieerd in Richtlijn 2001/77/EG afkomstig zijn.

Dit criterium is alleen van toepassing op kampeerterreinen met een onafhankelijk elektrisch verwarmingssysteem die toegang hebben tot een markt waar uit hernieuwbare energiebronnen gegenereerde elektriciteit verkrijgbaar is.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, waarin wordt aangegeven welke energiebronnen en hoeveel energie voor verwarmingsdoeleinden worden gebruikt alsmede, in voorkomend geval, documentatie over de gebruikte ketels (warmtegeneratoren).

4. **Het rendement van verwarmingsketels**

Het rendement van elke nieuwe verwarmingsketel die binnen de geldigheidsduur van de toegekende milieukeur wordt aangekocht, dient ten minste 90 % te bedragen, zulks gemeten volgens Richtlijn 92/42/EEG van de Raad van 21 mei 1992 betreffende de rendementseisen voor nieuwe olie- en gasgestookte centraleverwarmingsketels [1], dan wel volgens relevante productnormen en verordeningen voor ketels die niet onder de werkingssfeer van die richtlijn vallen.

Olie- en gasgestookte verwarmingsketels als gedefinieerd in Richtlijn 92/42/EEG dienen aan de in die richtlijn vermelde rendementsnormen te voldoen.

Het rendement van ketels die niet onder Richtlijn 92/42/EEG vallen, moet in overeenstemming zijn met de instructies van de fabrikant en met voor het rendement geldende nationale en lokale wetgeving.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een technische specificatie van de verantwoordelijke voor de verkoop en/of het onderhoud van de ketel over, met opgave van het rendement. In Richtlijn 92/42/EEG wordt het waterzijdig rendement (uitgedrukt in %) gedefinieerd als de verhouding tussen de hoeveelheid warmte overgedragen op het water in de ketel en het product van de calorische benedenwaarde bij constante druk van de brandstof en het brandstofverbruik per tijdseenheid.

Artikel 3 van Richtlijn 92/42/EEG sluit de volgende ketels uit: centraleverwarmingsketels die gestookt kunnen worden met verschillende brandstoffen, waaronder vaste brandstoffen; doorstroomtoestellen voor de ogenblikkelijke bereiding van warm water; ketels die moeten worden gestookt met brandstoffen waarvan de eigenschappen aanzienlijk afwijken van normaal in de handel verkrijgbare olie en gas (industriële restgassen, biogas en dergelijke); fornuizen en toestellen die zijn ontworpen om hoofdzakelijk de ruimte waarin zij zijn geïnstalleerd te verwarmen, en die als nevenfunctie tevens warm water leveren voor centrale verwarming en voor gebruik als sanitair warm water.

5. **Airconditioning**

Airconditioningsystemen die binnen de geldigheidsduur van de toegekende milieukeur worden aangekocht, moeten ten minste zijn ingedeeld in energie-efficiëntieklasse B als bepaald in Richtlijn 2002/31/EG van de Commissie van 22 maart 2002 houdende uitvoeringsbepalingen van Richtlijn 92/75/EEG van de Raad met betrekking tot de energie-etikettering van airconditioners voor huishoudelijk gebruik [2], of een vergelijkbare energie-efficiëntie hebben.

[1] PB L 167 van 22.6.1992, blz. 17.
[2] PB L 86 van 3.4.2002, blz. 26.

Opmerking: Dit criterium is niet van toepassing op airconditioners die ook andere energiebronnen kunnen gebruiken, op luchtwater- en waterwaterapparaten, en evenmin op eenheden met een output (koelvermogen) van meer dan 12 kW.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt technische specificaties over van de beroepstechnici die verantwoordelijk zijn voor de verkoop, de installatie en/of het onderhoud van het airconditioningsysteem.

6. **Raamisolatie**

Alle ramen in verwarmde en/of van airconditioning voorziene gemeenschappelijke ruimten en verhuurde onderkomens moeten, naar gelang van de vereisten van het plaatselijke klimaat, een aangepaste hoge graad van warmte-isolatie hebben en tevens in passende mate van geluidsisolatie zijn voorzien. (Dit geldt niet voor verhuurde caravans en mobilhomes die geen eigendom van de eigenaar van het kampeerterrein zijn.)

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt, indien dit volstaat, een eigen verklaring over, dan wel een verklaring van een beroepstechnicus waarin wordt bevestigd dat aan dit criterium wordt voldaan.

7. **Uitschakelen van verwarming of airconditioning**

Indien de verwarming en/of de airconditioning niet automatisch worden uitgeschakeld wanneer de ramen open staan, moet de gast in gemakkelijk toegankelijke informatie worden verzocht de ramen te sluiten wanneer de verwarming of de airconditioning aanstaat.

Dit criterium is alleen van toepassing op kampeerterreinen met verwarming en/of airconditioning.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met de tekst van de desbetreffende informatie (voorzover van toepassing).

8. **Uitschakelen van lichten**

Indien er in de verhuurde onderkomens geen inrichting aanwezig is om de lichten automatisch uit te schakelen, moet de gast in gemakkelijk toegankelijke informatie worden verzocht dit bij het verlaten van het onderkomen zelf te doen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met de tekst van de informatieprocedures.

9. **Energie-efficiënte lampen**

a) Binnen één jaar na de datum van de aanvraag moet ten minste 60 % van alle op het kampeerterrein gebruikte lampen behoren tot energie-efficiëntieklasse A als gedefinieerd in Richtlijn 98/11/EG van de Commissie van 27 januari 1998 houdende uitvoeringsbepalingen van Richtlijn 92/75/EEG van de Raad wat de etikettering van het energieverbruik van lampen voor huishoudelijk gebruik betreft [1]. Dit geldt niet voor lampen met zodanige fysieke eigenschappen dat vervanging door spaarlampen niet mogelijk is.

b) Binnen één jaar na de datum van de aanvraag moet ten minste 80 % van de lampen met naar waarschijnlijkheid meer dan vijf branduren per dag, behoren tot energie-efficiëntieklasse A als gedefinieerd in Richtlijn 98/11/EG. Dit geldt niet voor lampen met zodanige fysieke eigenschappen dat vervanging door spaarlampen niet mogelijk is.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met beide delen van dit criterium over, tezamen met een aanduiding van de energie-efficiëntieklasse van de verschillende gebruikte lampen.

WATER

10. **Waterbron**

De beheerder van het kampeerterrein moet de voor de watervoorziening bevoegde instantie zijn bereidheid kenbaar maken om op een andere waterbron over te schakelen (bv. leidingwater, oppervlaktewater), indien bij studies in het kader van plaatselijke waterbeschermingsplannen aan het licht komt dat het gebruik van de huidige waterbron een zeer groot milieueffect heeft.

Dit criterium is alleen van toepassing indien het kampeerterrein niet op de waterleiding is aangesloten.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring als hierboven bedoeld over, tezamen met passende documentatie, met inbegrip van de resultaten van (eventuele) studies in het kader van plaatselijke waterbeschermingsplannen, met vermelding van alle noodzakelijk geachte maatregelen, alsmede documentatie betreffende reeds getroffen relevante maatregelen.

[1] PB L 71 van 10.3.1998, blz. 1.

11. **Debiet van kranen en douches**

Het debiet van kranen en douches mag niet hoger zijn dan 10 liter per minuut.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een toelichting waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, en eventuele relevante documentatie.

12. **Waterbesparing in badkamers en toiletten**

In sanitaire ruimten en toiletten moet relevante informatie te vinden zijn waarmee de gast kan bijdragen aan waterbesparing op het kampeerterrein.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met de desbetreffende tot de gasten gerichte informatie.

13. **Afvalemmers in toiletten**

Elk toilet moet een geschikte afvalemmer hebben en de gast moet worden verzocht bepaalde soorten afval niet in de wc-pot, maar in de afvalemmer te deponeren.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een aanduiding van de tot de gast gerichte informatie.

14. **Doorspoeling van urinoirs**

Alle urinoirs moeten worden voorzien van hetzij een automatisch (met tijdmechanisme), hetzij een handmatig doorspoelsysteem, zodat er niet voortdurend wordt doorgespoeld.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met relevante documentatie over de geïnstalleerde urinoirs.

15. **Lekken**

Het personeel moet worden geïnstrueerd sanitair en buizen dagelijks op zichtbare lekken te controleren en de nodige maatregelen te nemen. De gasten moet worden verzocht het personeel te waarschuwen bij een lek.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met relevante documentatie over de tijdens de instructie behandelde onderwerpen, en een kopie van de tot de gasten gerichte informatie.

16. **Bewateren van planten en openluchtzones**

Planten en openluchtzones moeten normaliter worden bewaterd voordat de zon op zijn hoogst staat of na zonsondergang, zulks naar gelang van de regionale of klimaatomstandigheden.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over.

17. **Behandeling van afvalwater**

Al het afvalwater dient te worden behandeld.

Indien aansluiting op de plaatselijke voorzieningen voor afvalwaterbehandeling niet mogelijk is, moet het kampeerterrein over een eigen afvalwaterbehandelingssysteem beschikken dat aan de vereisten van de desbetreffende lokale, nationale of Europese wetgeving voldoet. De gasten moeten worden geïnformeerd over de noodzaak en de plicht om het afvalwater van hun mobiele onderkomens op passende wijze te verwijderen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met documentatie over de aansluiting op de plaatselijke installatie voor afvalwaterbehandeling, dan wel over zijn eigen afvalwaterbehandelingssysteem, en de documentatie voor de gasten over de verwijdering van afvalwater.

18. **Afvalwaterplan**

De beheerder van het kampeerterrein moet de bevoegde lokale instantie om haar afvalwaterplan vragen en zich, indien een dergelijk plan bestaat, hieraan houden.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt de brief over waarin de plaatselijke voor de behandeling van afvalwater verantwoordelijke instantie om het plaatselijke plan voor afvalwaterbeheer wordt gevraagd, alsmede het hierop ontvangen antwoord. Indien een dergelijk plan bestaat, verschaft de aanvrager documentatie over de stappen die hij heeft ondernomen om zich aan dit plan te houden.

SCHOONMAAKMIDDELEN EN ONTSMETTINGSMIDDELEN

19. **Ledigingspunt voor chemische toiletten**

Indien het kampeerterrein over een septische tank beschikt, moet het afval uit chemische toiletten afzonderlijk of anderszins op correcte wijze worden ingezameld en behandeld. Indien het terrein op de openbare riolering is aangesloten, is een speciale afvoerbak of ledigingsvoorziening ter voorkoming van morsen voldoende.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, met inbegrip van specifieke verwijderingsvoorschriften van de plaatselijke overheidsinstantie, tezamen met documentatie over de chemische afvoerbak.

20. **Ontsmettingsmiddelen**

Ontsmettingsmiddelen mogen alleen worden gebruikt indien zij nodig zijn om aan de wettelijke hygiënevoorschriften te voldoen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een aanduiding van de plaatsen waar en de tijdstippen waarop ontsmettingsmiddelen worden gebruikt.

21. **Instructie van het personeel omtrent het gebruik van schoonmaakmiddelen en ontsmettingsmiddelen**

Het personeel moet worden geïnstrueerd niet meer schoonmaakmiddelen en ontsmettingsmiddelen te gebruiken dan op de verpakking wordt aanbevolen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met bijzonderheden over de gegeven instructie.

AFVAL

22. **Afvalscheiding door de gasten**

De gasten moeten behoorlijke mogelijkheden worden geboden om het afval overeenkomstig de plaatselijke of nationale systemen te kunnen scheiden. De gasten moet in de verschillende ruimten van het terrein op duidelijk zichtbare en begrijpelijke wijze worden verzocht de verschillende afvalcategorieën te scheiden. De containers voor gescheiden afval mogen niet moeilijker bereikbaar zijn dan de bakken voor restafval.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met bijzonderheden over de gebruikte recipiënten en een exemplaar van de gebruikte tekens/informatie en de positie van de containers op het kampeerterrein.

23. **Gevaarlijk afval**

Het personeel scheidt het gevaarlijk afval zoals opgesomd in Beschikking 2000/532/EG van de Commissie van 3 mei 2000 tot vervanging van Beschikking 94/3/EG houdende vaststelling van een lijst van afvalstoffen overeenkomstig artikel 1, onder a), van Richtlijn 75/442/EEG van de Raad betreffende afvalstoffen en Beschikking 94/904/EG van de Raad tot vaststelling van een lijst van gevaarlijke afvalstoffen overeenkomstig artikel 1, lid 4, van Richtlijn 91/689/EEG van de Raad betreffende gevaarlijke afvalstoffen [1], en de latere wijzigingen ervan, en er worden passende stappen ondernomen voor de verwerking ervan. Deze afvalstoffen omvatten onder andere toners, inkt, koel- en elektrische apparatuur, batterijen, farmaceutica, oliën en vetten. De gasten moeten worden geïnformeerd over de correcte verwijdering van gevaarlijk afval.

Indien de plaatselijke overheidsinstantie geen voorzieningen voor de verwijdering van gevaarlijk afval heeft, moet de aanvrager ieder jaar een verklaring van deze instantie overleggen waarin wordt bevestigd dat een systeem voor de verwijdering van gevaarlijk afval ontbreekt.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een lijst van de door het kampeerterrein geproduceerde gevaarlijke afvalstoffen, alsmede aanwijzingen omtrent de wijze waarop deze worden gehanteerd, gescheiden, ingezameld en verwijderd, met inbegrip van afschriften van relevante contracten met derden. In voorkomend geval legt de aanvrager elk jaar de desbetreffende verklaring van de lokale overheidsinstantie over.

[1] PB L 226 van 6.9.2000, blz. 3.

24. **Afvalscheiding**

Het personeel moet het afval scheiden in de categorieën die door de lokale of nationale afvalbeheerdiensten afzonderlijk kunnen worden behandeld. Indien de plaatselijke instanties niet in gescheiden afvalinzameling en/of -verwijdering voorzien, moet de leiding van het kampeerterrein deze instanties schriftelijk haar bereidheid mededelen het afval gescheiden aan te bieden, en haar bezorgdheid uiten over het ontbreken van gescheiden afvalinzameling en/of -verwijdering.

Het verzoek aan de plaatselijke overheid om te voorzien in gescheiden afvalinzameling en/of -verwijdering moet jaarlijks worden herhaald.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een aanduiding van de verschillende afvalcategorieën die de lokale instanties accepteren, van de procedures die op het kampeerterrein worden gevolgd bij het inzamelen, scheiden, hanteren en verwijderen van deze afvalcategorieën, en/of relevante contracten met particuliere bedrijven. In voorkomend geval moet de aanvrager jaarlijks de desbetreffende verklaring aan de lokale overheid overleggen.

25. **Afvaltransport**

Indien de plaatselijke voor afvalbeheer verantwoordelijke instanties geen afval op of in de nabijheid van het kampeerterrein inzamelen, moet de beheerder van het kampeerterrein zelf zorg dragen voor de overbrenging van het afval naar de hiertoe bestemde plaats, waarbij het transport tot een minimum beperkt moet blijven.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met informatie over de geschikte plaatsen, de wijze waarop het transport wordt georganiseerd en de afstanden die moeten worden afgelegd.

26. **Wegwerpproducten**

Tenzij de wet zulks vereist, mag geen van de volgende wegwerpproducten in de verhuurde onderkomens en in de winkels worden aangeboden:

Toiletartikelen in portieverpakkingen of voor eenmalig gebruik (zoals shampoo, zeep, douchekapjes, enz.). Indien andere wegwerpartikelen worden gebruikt, moeten specifieke afvalcontainers overeenkomstig lokale en nationale systemen beschikbaar worden gesteld op de plaatsen waar dit gebruik plaatsheeft.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met informatie over de gebruikte wegwerpartikelen en over de wetgeving op grond waarvan dit vereist is, alsmede een omschrijving van het type en het systeem van afvalinzameling.

ANDERE DIENSTEN

27. **Rookverbod in openbare ruimten**

In openbare binnenruimten moet een gedeelte voor niet-rokers worden gereserveerd.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over.

28. **Openbaar vervoer**

Gasten en personeel moeten gemakkelijk toegang hebben tot informatie over de manier waarop het kampeerterrein en andere plaatselijke bestemmingen met het openbaar vervoer bereikbaar zijn. Wanneer openbaar vervoer niet voorhanden is, moet tevens informatie over andere uit milieuoogpunt te prefereren middelen van vervoer worden verschaft.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met exemplaren van het beschikbare informatiemateriaal.

ALGEMEEN BEHEER

Aanvragers met een uit hoofde van de EMAS-verordening geregistreerd of op grond van ISO 14001 gecertificeerd milieubeheerssysteem voldoen automatisch aan onderstaande algemene beheerscriteria. In zulke gevallen vormt de EMAS-registratie of de ISO 14001-certificatie het bewijs dat aan deze criteria wordt voldaan.

29. **Algemeen onderhoud en nazicht**

Alle apparaten en toestellen die voor het kampeerterrein worden gebruikt, moeten in overeenstemming met de desbetreffende wettelijke voorschriften, dan wel wanneer de noodzaak zich voordoet, worden nagezien en onderhouden, en wel uitsluitend door gekwalificeerd personeel.

De beheerder van het kampeerterrein moet voor de in de criteria genoemde apparaten en toestellen in het bezit zijn van een schriftelijke verklaring van de technicus betreffende de frequentie waarmee onderhoudsbeurten volgens de wet moeten plaatsvinden.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een lijst van de apparaten en toestellen in kwestie en de met het onderhoud belaste personen/bedrijven.

30. **Onderhoud en nazicht van ketels**

a) Onderhoud en nazicht van ketels moeten ten minste eenmaal per jaar plaatsvinden, of vaker naar gelang van de wettelijke vereisten of de behoefte, en wel door behoorlijk gekwalificeerde beroepstechnici, op basis van IEC- of nationale normen waar deze van toepassing zijn, dan wel volgens de instructies van de fabrikant.

b) Eenmaal per jaar moet worden gecontroleerd of de rendementsniveaus als gedefinieerd in Richtlijn 92/42/EEG, in de nationale wetgeving dan wel in de aanwijzingen van de fabrikant, worden gehaald en of de emissies binnen de wettelijk vastgestelde grenzen blijven. Indien bij nazicht blijkt dat bovenstaande voorwaarden niet worden vervuld, dienen onmiddellijk corrigerende maatregelen te worden getroffen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met beide delen van dit criterium over, tezamen met een beschrijving van de ketels en hun onderhoudsplan, alsmede met bijzonderheden over de met het onderhoud belaste personen/bedrijven en een lijst van punten die bij het onderhoud worden gecontroleerd.

31. **Beleid en actieprogramma**

De bedrijfsleiding moet een milieubeleid hebben en een eenvoudige milieubeleidsverklaring alsmede een nauwkeurig geformuleerd actieprogramma opstellen om te verzekeren dat dit milieubeleid daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

In het actieprogramma moeten doelstellingen worden aangegeven voor de te leveren milieuprestaties met betrekking tot energie, water, chemicaliën en afval, welke om de twee jaar, met inachtneming van de optionele criteria, moeten worden herzien. Hierbij moet de persoon worden vermeld die optreedt als milieuverantwoordelijke van het kampeerterrein en die verantwoordelijk is voor het nemen van de nodige maatregelen en de verwezenlijking van de milieudoelstellingen. De gasten moet steeds om op- en aanmerkingen worden gevraagd en hiermee moet rekening worden gehouden.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een exemplaar van het milieubeleid, de beleidsverklaring en het actieprogramma, en van de procedures die worden gevolgd om rekening te houden met de inbreng van gasten.

32. **Opleiding van het personeel**

De leiding van het kampeerterrein moet zorgen voor informatie en opleiding voor het personeel, waaronder schriftelijk vastgelegde procedures of handleidingen, om te zorgen dat milieuvriendelijke maatregelen worden toegepast en om het personeel milieuvriendelijk gedrag bij te brengen. Alle nieuwe medewerkers moeten binnen vier weken na indiensttreding een doeltreffende opleiding ontvangen, en alle medewerkers ten minste eenmaal per jaar.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met bijzonderheden over het opleidingsprogramma, de inhoud ervan, en een vermelding van welke medewerkers welke opleiding hebben gekregen en de data waarop deze opleidingen hebben plaatsgevonden.

33. **Informeren van de gasten**

De leiding van het kampeerterrein moet de gasten informeren over haar milieubeleid, met inbegrip van veiligheids- en brandveiligheidsaspecten, de getroffen maatregelen en de communautaire milieukeur. Aan de gasten moet bij de receptie informatie worden uitgereikt, met inbegrip van een vragenlijst waarin zij hun visie op de milieuaspecten van het kampeerterrein kenbaar kunnen maken. Verzoeken aan de gasten om de milieudoelstellingen te ondersteunen, moeten voor hen zichtbaar worden aangebracht, en met name in de openbare ruimten en de verhuurde onderkomens.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met exemplaren van de informatiebladen en mededelingen ten behoeve van de gasten, en geeft aan welke procedures worden gevolgd om de vragenlijsten te verspreiden en in te zamelen en met de antwoorden rekening te houden.

34. **Gegevens over energie- en waterverbruik**

Het kampeerterrein moet procedures hebben voor het inzamelen en bijhouden van gegevens over het totale energieverbruik (kWh), het verbruik van elektriciteit en andere energie (kWh), en het waterverbruik (in liter).

De gegevens moeten tijdens het openingsseizoen van het kampeerterrein met iedere ontvangen factuur, of ten minste om de drie maanden, worden verzameld en eveneens worden uitgedrukt in verbruik per overnachting en per m^2 binnenruimte. De leiding van het kampeerterrein moet de resultaten beschikbaar houden voor inspecties ter plaatse door de bevoegde instantie die de aanvraag heeft beoordeeld.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een beschrijving van de procedures. Bij de aanvraag voegt hij de gegevens van bovengenoemd gebruik over ten minste de drie voorgaande maanden bij (indien reeds beschikbaar), en vervolgens verstrekt hij deze gegevens jaarlijks, steeds over het voorgaande jaar. Voor de voor permanente bewoning bestemde zone mag het aantal overnachtingen worden gebaseerd op een schatting door de eigenaar van het kampeerterrein.

35. **Inzameling van andere gegevens**

Het kampeerterrein moet procedures hebben voor het inzamelen en het bijhouden van gegevens over het verbruik van chemicaliën, uitgedrukt in kg en/of liter, waarbij wordt vermeld of het product al dan niet geconcentreerd is, alsmede de hoeveelheid geproduceerd afval (in liter en/of kg ongesorteerd afval).

De gegevens moeten ten minste om de zes maanden worden verzameld en moeten eveneens worden uitgedrukt in verbruik of productie per overnachting en per m^2 binnenruimte. De beheerder van het kampeerterrein moet de resultaten beschikbaar houden voor inspecties ter plaatse door de bevoegde instantie die de aanvraag heeft beoordeeld.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een beschrijving van de procedures. Bij de aanvraag voegt hij de gegevens van bovengenoemd verbruik over ten minste de zes voorgaande maanden bij (indien reeds beschikbaar), en vervolgens verstrekt hij deze gegevens jaarlijks, steeds over het voorgaande jaar. De aanvrager geeft aan welke diensten er worden aangeboden en of wasgoed ter plaatse wordt gereinigd.

36. **In de milieukeur op te nemen informatie**

Kader 2 van de milieukeur moet de volgende tekst bevatten:

— genomen maatregelen om energie en water te sparen,

— genomen milieumaatregelen om de milieuprestaties te verbeteren,

— genomen maatregelen om de milieueffecten te beperken.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager verstrekt een voorbeeld van de wijze waarop hij de milieukeur zal gebruiken, alsmede een verklaring dat aan dit criterium is voldaan.

AFDELING B

Criteria als bedoeld in artikel 2, lid 2

Aan elk van de criteria in dit deel is een waarde in punten of in gedeelten daarvan toegekend. Om voor toekenning van de milieukeur in aanmerking te komen, moet een kampeerterrein een minimumaantal punten behalen. Indien het aanbieden van andere onderkomens voor logiesverstrekking aan gasten geen deel uitmaakt van de door het kampeerterrein aangeboden diensten, bedraagt de vereiste minimumscore 16,5; is dit wel het geval, bedraagt de minimumscore 20.

Het vereiste puntentotaal wordt met één punt verhoogd voor elk van de volgende bijkomende, door de beheerder of eigenaar van het kampeerterrein aangeboden diensten: het bereiden en serveren van voedsel (inclusief ontbijt) en vrijetijdsactiviteiten. Vrijetijdsactiviteiten omvatten sauna's, zwembaden en alle andere soortgelijke faciliteiten op het kampeerterrein en de groenvoorzieningen die geen deel uitmaken van de kampeerterreinstructuur, zoals parken, bossen en tuinen die voor de gasten toegankelijk zijn.

ENERGIE

37. **Fotovoltaïsche, hydro-elektrische en windenergie voor de opwekking van elektriciteit (2 punten)**

Het kampeerterrein moet beschikken over een fotovoltaïsch (zonnepaneel) of een plaatselijk hydro-elektrisch systeem of over een windkrachtgenerator voor stroomopwekking waardoor in ten minste 20 % van de totale jaarlijkse elektriciteitsbehoefte wordt voorzien of zal worden voorzien.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met documentatie over het fotovoltaïsche, hydro-elektrische of windkrachtsysteem, en met gegevens over de potentiële en effectieve output.

38. **Verwarming op basis van hernieuwbare energiebronnen (1,5 punt)**

Ten minste 50 % van de totale energie die wordt gebruikt om ruimten of sanitair water te verwarmen, moet afkomstig zijn van hernieuwbare energiebronnen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met gegevens over het energieverbruik bij de verwarming van ruimten en warm water, alsmede documentatie waaruit blijkt dat ten minste 50 % van deze energie door hernieuwbare energiebronnen wordt geleverd.

39. **Energie-efficiëntie van de verwarmingsketel (1 punt)**

Het kampeerterrein moet beschikken over een viersterrenketel als bedoeld in artikel 6 van Richtlijn 92/42/EEG.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een rapport van de beroepstechnici die verantwoordelijk zijn voor de verkoop en/of het onderhoud van de ketel.

40. **De NO_x-emissies van de ketel (1,5 punt)**

De ketel moet behoren tot klasse 5 van de norm EN 297 prA3 inzake NO_x-emissies en moet minder dan 70 mg NO_x/kWh produceren.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een rapport of technische specificaties van de beroepstechnicus die verantwoordelijk is voor de verkoop en/of het onderhoud van de ketel.

41. **Wijkverwarming (1 punt)**

De verwarming van het kampeerterrein moet worden verzorgd via het wijkverwarmingssysteem.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met documentatie waaruit blijkt dat er een aansluiting op het wijkverwarmingssysteem is.

42. **Warmtekrachtkoppeling (1,5 punt)**

Alle door de sanitaire faciliteiten, openbare ruimten en verhuurde onderkomens benodigde elektriciteit en warmte moet worden betrokken van een warmtekrachtkoppelingcentrale. Indienen het kampeerterrein een eigen warmtekrachtkoppelingcentrale heeft, moet deze centrale 70 % van de totaal verbruikte warmte en elektriciteit leveren.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met documentatie over de betrokken warmtekrachtkoppelingcentrale.

43. **Warmtepomp (1,5 punt)**

Het kampeerterrein moet beschikken over een warmtepomp voor warmteproductie en/of airconditioning.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met documentatie over de warmtepomp.

44. **Warmteterugwinning (2 punten)**

Het kampeerterrein moet beschikken over een systeem voor warmteterugwinning voor een (1 punt) of twee (2 punten) van de volgende categorieën: koelsystemen, ventilatoren, wasmachines, afwasmachines, zwembad(en) en sanitair afvalwater.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met documentatie over de gebruikte warmteterugwinningssystemen.

45. **Temperatuurregeling (1,5 punt)**

In elke openbare ruimte en elk verhuurd onderkomen moet de temperatuur onafhankelijk van de andere ruimten kunnen worden ingesteld.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met documentatie over de gebruikte temperatuurregelingssystemen.

46. **Isolatie van bestaande gebouwen (2 punten)**

De isolatie van de verwarmde/van airconditioning voorziene gebouwen moet voldoen aan hogere eisen dan de nationale minimumvereisten, om zo een beduidende vermindering van het energieverbruik te bewerkstelligen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium van de hiertoe bevoegde energietechnicus over, tezamen met documentatie over de isolatie en de nationale minimumvereisten.

47. **Airconditioning (1,5 punt)**

Het airconditioningsysteem moet behoren tot energie-efficiëntieklasse A, als bepaald in Richtlijn 2002/31/EG, of een gelijkwaardige energie-efficiëntie hebben.

Dit criterium is niet van toepassing op apparaten die ook andere energiebronnen kunnen gebruiken, op luchtwater- en waterwaterapparaten, en op eenheden met een output (koelvermogen) van meer dan 12 kW.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een technische specificatie over van de beroepstechnici die verantwoordelijk zijn voor de verkoop, de installatie en/of het onderhoud van het airconditioningsysteem.

48. **Automatische uitschakeling van de airconditioning (1 punt)**

Er moet een automatisch systeem zijn waardoor de airconditioning van verhuurde onderkomens wordt uitgeschakeld wanneer de ramen openstaan.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een technische specificatie over van de beroepstechnici die verantwoordelijk zijn voor de verkoop, de installatie en/of het onderhoud van het airconditioningsysteem.

49. **Bioclimatische architectuur (2 punten)**

De gebouwen op het kampeerterrein moeten zijn gebouwd volgens de beginselen van de bioclimatische architectuur.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met de passende documentatie.

50. **Energie-efficiënte koelkasten (1 punt), afwasmachines (1 punt), wasmachines (1 punt), droogtrommels (1 punt) en kantoormachines (1 punt) (maximaal 5 punten)**

a) (1 punt): alle koelkasten voor huishoudelijk gebruik moeten behoren tot efficiëntieklasse A, A+ of A++ overeenkomstig Richtlijn 2003/66/EG van de Commissie van 3 juli 2003 tot wijziging van Richtlijn 94/2/EG houdende uitvoeringsbepalingen van Richtlijn 92/75/EEG van de Raad wat de etikettering van het energieverbruik van huishoudelijke elektrische koelkasten, diepvriezers en combinaties daarvan betreft [1], en alle minibars en frigobars moeten ten minste tot klasse C behoren. Richtlijn 2003/66/EG zal op 1 juli 2004 in werking treden.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager verschaft de nodige documentatie waaruit de energieklasse van alle koelkasten, diepvriezers, minibars en frigobars blijkt en waarin wordt aangegeven welke hiervan een milieukeur hebben.

b) (1 punt): alle afwasmachines voor huishoudelijk gebruik moeten behoren tot efficiëntieklasse A overeenkomstig Richtlijn 1999/9/EG van de Commissie van 26 februari 1999 tot wijziging van Richtlijn 97/17/EG houdende uitvoeringsbepalingen van Richtlijn 92/75/EEG van de Raad betreffende de etikettering van het energieverbruik van huishoudelijke afwasmachines [2].

Beoordeling en verificatie: De aanvrager verschaft de nodige documentatie waaruit de energieklasse van alle afwasmachines blijkt en waarin wordt aangegeven welke hiervan een milieukeur hebben.

Opmerking: Dit geldt niet voor niet onder Richtlijn 1999/9/EG vallende afwasmachines (bv. industriële afwasmachines).

c) (1 punt): alle wasmachines voor huishoudelijk gebruik moeten behoren tot efficiëntieklasse A overeenkomstig Richtlijn 96/89/EG van de Commissie van 17 december 1996 tot wijziging van Richtlijn 95/12/EG houdende uitvoeringsbepalingen van Richtlijn 92/75/EEG van de Raad wat de etikettering van het energieverbruik van huishoudelijke afwasmachines betreft [3].

Beoordeling en verificatie: De aanvrager verschaft documentatie waaruit de energieklasse van alle wasmachines blijkt en waarin wordt aangegeven welke hiervan een milieukeur hebben.

Opmerking: Dit geldt niet voor niet onder Richtlijn 96/89/EG vallende wasmachines (bv. industriële wasmachines).

[1] PB L 170 van 9.7.2003, blz. 10.
[2] PB L 56 van 4.3.1999, blz. 46.
[3] PB L 338 van 28.12.1996, blz. 85.

d) (1 punt): ten minste 80 % van alle kantoormachines (computers, monitors, faxmachines, printers, scanners, fotokopieermachines) moet in aanmerking komen voor het „Energy Star"-etiket overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2422/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 6 november 2001 betreffende een communautair energie-efficiëntie-etiketteringsprogramma voor kantoorapparatuur [1].

Beoordeling en verificatie: De aanvrager verschaft documentatie waaruit blijkt dat de kantoorapparatuur in aanmerking komt voor de Energy Star, en/of aan welke computers en portables een milieukeur is toegekend.

e) (1 punt): alle elektrische droogtrommels moeten behoren tot efficiëntieklasse A overeenkomstig Richtlijn 1995/13/EG van de Commissie van 23 mei 1995 houdende uitvoeringsbepalingen van Richtlijn 92/75/EEG van de Raad wat de etikettering van het energieverbruik van huishoudelijke elektrische droogtrommels betreft [2].

Beoordeling en verificatie: De aanvrager verschaft documentatie waaruit de energieklasse van alle elektrische droogtrommels blijkt en waarin wordt aangegeven welke hiervan een milieukeur hebben.

Opmerking: Dit geldt niet voor niet onder Richtlijn 1995/13/EG vallende elektrische droogtrommels (bv. industriële droogtrommels).

51. **Elektrische hand- en haardrogers met bewegingssensor (1 punt)**

Alle elektrische hand- en haardrogers moeten met een bewegingssensor zijn uitgerust of een milieukeur van ISO-type I hebben.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt passende ondersteunende documentatie over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet.

52. **Plaatsing van koelkasten (1 punt)**

Koelkasten in de keukens, kiosken en winkels moeten in overeenstemming met de energiebesparingsbeginselen worden geplaatst en afgeregeld.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet.

53. **Automatisch uitschakelen van de verlichting in verhuurde onderkomens (1 punt)**

Van de verhuurde onderkomens van het kampeerterrein moet 80 % zijn voorzien van automatische systemen die de verlichting uitschakelen wanneer de gast het onderkomen verlaat.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een technische specificatie over van de beroepstechnici die verantwoordelijk zijn voor de installatie en/of het onderhoud van deze systemen.

54. **Sauna met tijdschakeling (1 punt)**

Alle sauna's moeten zijn voorzien van een tijdschakeling.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een technische specificatie over van de beroepstechnici die verantwoordelijk zijn voor de installatie en/of het onderhoud van deze systemen.

55. **Zwembadverwarming op basis van hernieuwbare energiebronnen (1,5 punt)**

De energie voor de verwarming van het zwembadwater moet afkomstig zijn van hernieuwbare energiebronnen. Ten minste 50 %: 1 punt, 100 %: 1,5 punt.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met gegevens over het energieverbruik voor de verwarming van zwembadwater, alsmede documentatie waaruit blijkt welk percentage van de verbruikte energie door hernieuwbare energiebronnen wordt geleverd.

[1] PB L 332 van 15.12.2001, blz. 1.
[2] PB L 136 van 21.6.1995, blz. 28.

56. **Automatisch uitschakelen van de buitenverlichting (1,5 punt)**

De buitenverlichting die niet nodig is om veiligheidsredenen, moet na een bepaalde tijd automatisch worden uitgeschakeld of door een bewegingssensor worden geactiveerd.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een technische specificatie over van de beroepstechnici die verantwoordelijk zijn voor de installatie en/of het onderhoud van deze systemen.

WATER

57. **Gebruik van regenwater (1,5 punt) en gerecycleerd water (1,5 punt)**

a) (1,5 punt): regenwater moet worden opgevangen en worden gebruikt voor andere doeleinden dan sanitair of drinkwater.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie, alsmede doeltreffende garanties dat de voorziening van het drink- en sanitair water volledig gescheiden is gehouden.

b) (1,5 punt): gerecycleerd water moet worden opgevangen en worden gebruikt voor andere doeleinden dan sanitair of drinkwater.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie, alsmede doeltreffende garanties dat de voorziening van het drink- en sanitair water volledig gescheiden is gehouden.

58. **Automatische bewateringssystemen voor zones in de openlucht (1 punt)**

Het kampeerterrein moet zijn voorzien van een automatisch systeem dat de bewateringstijden en het waterverbruik voor de groenvoorzieningen in de openlucht optimaliseert.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

59. **Debiet van kranen en douchekoppen (1,5 punt)**

Het gemiddelde debiet van alle kranen en douchekoppen, uitgezonderd badkranen, mag niet meer bedragen dan 8 liter per minuut.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

60. **Wc-doorspoeling (1,5 punt)**

Van de aanwezige wc's moet ten minste 80 % maximaal zes liter water per doorspoeling verbruiken.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

61. **Waterverbruik van de afwasmachines (1 punt)**

Het waterverbruik van de afwasmachines (uitgedrukt als $W_{(gemeten)}$) mag ten hoogste gelijk zijn aan de drempelwaarde als gedefinieerd in onderstaande vergelijking, waarbij van dezelfde testmethode (EN 50242) en dezelfde programmacyclus wordt uitgegaan als die welke voor Richtlijn 97/17/EG van de Commissie [1] zijn gekozen:

$$W_{(gemeten)} \leq (0{,}625 \times S) + 9{,}25$$

waarbij

$W_{(gemeten)}$ = het gemeten waterverbruik van de afwasmachine in liter per cyclus, weergegeven tot op één decimaal nauwkeurig,

S = het van toepassing zijnde aantal standaardcouverts van de afwasmachine.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een technische specificatie over van de beroepstechnici die verantwoordelijk zijn voor fabricage, verkoop of onderhoud van de afwasmachines, of toont aan dat de afwasmachines een communautaire milieukeur hebben.

[1] PB L 118 van 7.5.1997, blz. 1.

62. **Waterverbruik van de wasmachines (1 punt)**

De door gasten en personeel op het kampeerterrein of door het bedrijf waaraan de was is uitbesteed gebruikte wasmachines mogen ten hoogste 12 liter water per kg was verbruiken, zulks gemeten overeenkomstig EN 60456:1999, met gebruikmaking van dezelfde standaardcyclus „katoen 60 °C" als die welke voor Richtlijn 95/12/EG van de Commissie ([1]) is gekozen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een technische specificatie over van de beroepstechnici die verantwoordelijk zijn voor de fabricage, de verkoop of het onderhoud van de wasmachines, of toont aan dat de wasmachines een communautaire milieukeur hebben. De beheerder van het kampeerterrein verschaft technische documentatie afkomstig van het bedrijf waaraan de was wordt uitbesteed, waaruit blijkt dat hun wasmachines aan dit criterium voldoen.

63. **Temperatuur en debiet van het kraanwater (1 punt)**

Bij ten minste 80 % van de aanwezige kranen moeten watertemperatuur en -debiet nauwkeurig en onmiddellijk regelbaar zijn.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

64. **Tijdschakelaars voor douches (1,5 punt)**

Alle douches in sanitaire faciliteiten/gemeenschappelijke ruimten moeten een tijdschakelaar of een bewegingssensor hebben waardoor de waterstraal na een bepaalde tijd of bij niet-gebruik wordt onderbroken.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

65. **Afdekking van zwembaden (1 punt)**

's Nachts en wanneer het gevulde zwembad meer dan een dag niet wordt gebruikt, moet het worden afgedekt om afkoeling van het zwembadwater te voorkomen en verdamping te verminderen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

66. **Ontdooien (maximaal 1,5 punt)**

Wanneer de wegen op het kampeerterrein om veiligheidsredenen sneeuw- of ijsvrij moeten worden gemaakt, dient dit met mechanische hulpmiddelen of zand/gravel te gebeuren (1,5 punt).

Indien chemische ontdooiingsmiddelen worden gebruikt, moeten dit middelen zijn die niet meer dan 1 % chloride-ionen (Cl^-) bevatten (1 punt) of die de communautaire milieukeur of een andere nationale of regionale milieukeur van ISO-type I (1,5 punt) hebben.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met relevante ondersteunende documentatie.

67. **Vermelding van de hardheid van het water (1 punt)**

Bij sanitaire ruimten, wasmachines en afwasmachines moet informatie over de plaatselijke waterhardheid worden verstrekt zodat gasten en personeel een beter gebruik van schoonmaakmiddelen kunnen maken, of er moet een automatisch doseringssysteem worden toegepast dat een optimaal gebruik van schoonmaakmiddelen aan de hand van de waterhardheid mogelijk maakt.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met relevante documentatie waaruit blijkt hoe de gast wordt geïnformeerd.

68. **Waterbesparende urinoirs (1,5 punt)**

Ten minste 50 % van alle urinoirs moet een systeem zonder water gebruiken of alle urinoirs moeten een handmatig/elektronisch doorspoelsysteem hebben waardoor het mogelijk is dat elk urinoir afzonderlijk en alleen bij gebruik wordt doorgespoeld.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt uitgebreide ondersteunende documentatie over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet.

([1]) PB L 136 van 21.6.1995, blz. 1.

69. **Gebruik van inheemse soorten voor nieuwe groenvoorzieningen (1 punt)**

De bomen en struiken die voor de beplanting van groenvoorzieningen worden gebruikt, moeten tot de inheemse soorten behoren.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt de relevante specificatie over, waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie van een deskundige.

70. **Verschonen van handdoeken en lakens (1 punt)**

De gast moet worden geïnformeerd over het milieubeleid op het kampeerterrein, dat inhoudt dat lakens en handdoeken in verhuurde onderkomens hetzij op verzoek van de gast worden verschoond, hetzij eenmaal per week in onderkomens van een lagere categorie en tweemaal per week in onderkomens van een hogere categorie. Dit geldt alleen voor verhuurde onderkomens waar de verstrekking van handdoeken en/of lakens bij de dienst is inbegrepen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met relevante documentatie waaruit blijkt hoe de gast wordt geïnformeerd.

GEVAARLIJKE CHEMICALIËN

71. **Schoonmaakmiddelen (maximaal 4 punten)**

Aan ten minste 80 gewichtspercent van alle door het kampeerterrein gebruikte handafwasmiddelen en/of machineafwasmiddelen en/of wasmiddelen en/of allesreinigers moet de communautaire milieukeur of een andere nationale of regionale milieukeur van ISO-type I zijn toegekend (1 punt voor elke van deze vier categorieën schoonmaakmiddelen).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt gegevens en documentatie (inclusief relevante facturen) over waaruit blijkt in welke hoeveelheden deze producten zijn gebruikt en aan welke hoeveelheden een milieukeur is toegekend.

72. **Verven en vernissen voor gebruik binnenshuis (1 punt)**

Ten minste 50 % van het binnenschilderwerk van de voorzieningen en de verhuurde onderkomens, met uitsluiting van verhuurde caravans en mobilhomes, moet gebeuren met binnenverven en vernissen waaraan de communautaire milieukeur of een andere nationale of regionale milieukeur van ISO-type I is toegekend.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt gegevens en documentatie (inclusief relevante facturen) over waaruit blijkt welke hoeveelheden van deze producten zijn gebruikt en welke hoeveelheden een milieukeur hebben.

73. **Autowassen alleen in speciaal toegeruste zones (1 punt)**

Autowassen wordt niet toegestaan, of wordt alleen toegestaan in zones die speciaal zijn toegerust om het gebruikte water en de schoonmaakmiddelen op te vangen en af te voeren naar de riolering.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

74. **Bevordering van alternatieven voor kunstmatige aanmaakproducten voor barbecues (1 punt)**

De winkels mogen geen kunstmatige aanmaakproducten voor barbecues, maar uitsluitend alternatieve producten zoals raapzaadolie en hennepproducten verkopen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over.

75. **Dosering van in zwembaden gebruikte ontsmettingsmiddelen (1 punt)**

Het zwembad moet zijn voorzien van een automatisch doseringssysteem waardoor steeds de minimaal vereiste hoeveelheid desinfectans voor een optimaal hygiënisch resultaat wordt gebruikt.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager verschaft technische documentatie over het automatische doseringssysteem.

76. **Mechanisch reinigen (1 punt)**

Het kampeerterrein moet nauwkeurig vastgestelde reinigingsprocedures zonder chemicaliën hebben, zoals het gebruik van microvezelproducten of andere niet-chemische schoonmaakmiddelen of -activiteiten met soortgelijke resultaten.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie voorzover relevant.

77. **Biologisch tuinieren (2 punten)**

De openluchtzones moeten worden beheerd zonder gebruikmaking van bestrijdingsmiddelen of in overeenstemming met de beginselen van de biologische landbouw als bepaald in Verordening (EEG) nr. 2092/91 van de Raad van 24 juni 1991 inzake de biologische productiemethode en aanduidingen dienaangaande op landbouwproducten en levensmiddelen [1] en latere wijzigingen hierop, dan wel als bepaald in het nationale recht of als vastgesteld in erkende nationale programma's voor biologische landbouw.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie voorzover relevant.

78. **Insecticiden en pesticiden (maximaal 2 punten)**

Het ontwerp van de gebouwen en de hygiënische praktijken (zoals het bouwen op palen om ratten te weren en het gebruik van insectenwerende netten en gordijnen) moeten erop zijn gericht dat het gebruik van insecticiden en pesticiden tot een absoluut minimum kan worden beperkt (1 punt).

Indien insecticiden en pesticiden worden gebruikt, moeten dit middelen zijn die zijn toegelaten voor biologische landbouw (zoals bepaald in Verordening (EEG) nr. 2092/91) of die de communautaire milieukeur of een andere nationale of regionale milieukeur van ISO-type I (1 punt) hebben.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie voorzover relevant.

AFVAL

79. **Compostering (maximaal 3 punten)**

Op het kampeerterrein moet het organisch afval worden gescheiden (tuinafval 2 punten; keukenafval 1 punt) en moet worden gezorgd dat dit wordt gecomposteerd in overeenstemming met de plaatselijk geldende richtsnoeren (bv. via de lokale overheid, op het kampeerterrein zelf of door een particulier bedrijf).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie voorzover relevant.

80. **Dranken in wegwerpblikjes (2 punten)**

Tenzij zulks wettelijk vereist is, mogen dranken in wegwerpblikjes niet worden aangeboden op plaatsen in eigendom of onder rechtstreeks beheer van de eigenaar van het kampeerterrein.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over en geeft hierbij aan welke producten in wegwerpverpakking worden gebruikt, en op grond van welke wetgeving dit gebeurt.

81. **Ontbijt en ander voedsel in portieverpakkingen en wegwerpartikelen (2 punten)**

Bij het serveren van ontbijt en ander voedsel mogen geen portieverpakkingen en geen wegwerpservies en -bestek worden gebruikt.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met ondersteunende documentatie terzake.

82. **Verwijdering van olie/vet (maximaal 3 punten)**

Er moeten vetscheiders worden geïnstalleerd, en voor bakken en frituren gebruikte vetten en oliën moeten op passende wijze worden verzameld en verwijderd (2 punten). De gasten worden in de gelegenheid gesteld om door henzelf gebruikte vetten/oliën op passende wijze te verwijderen (1 punt).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

[1] PB L 198 van 22.7.1991, blz. 1.

83. **Gelekte vloeistoffen op de parkeerplaats (1 punt)**

Olie en soortgelijke gelekte vloeistoffen van voertuigen op de parkeerplaats moeten worden ingezameld en op passende wijze verwijderd.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

84. **Gebruikt textiel, meubilair en andere materialen (3 punten)**

Gebruikte meubelen, textielgoederen en andere materialen zoals elektronische apparatuur moeten worden verkocht of weggegeven aan liefdadigheidsinstellingen of andere organisaties die dergelijke goederen inzamelen en herverdelen.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met ondersteunende documentatie van de organisaties in kwestie.

ANDERE DIENSTEN

85. **Reglementering van het verkeer op het kampeerterrein (1 punt)**

Alle verkeer (gasten en onderhoud/vervoer) op het kampeerterrein moet worden beperkt tot vastgestelde tijden en zones.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

86. **Dienstverkeer van het kampeerterrein (1 punt)**

Voor het dienstverkeer (vervoer en onderhoud) mogen op het kampeerterrein geen voertuigen met verbrandingsmotor worden gebruikt.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

87. **Bagage- en boodschappenwagentjes op het kampeerterrein (1 punt)**

Voor het vervoer van bagage en boodschappen op het kampeerterrein worden wagentjes of andere niet-gemotoriseerde vervoermiddelen gratis aan de gasten ter beschikking gesteld.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

88. **Onverharde oppervlakten (1 punt)**

Ten minste 90 % van de oppervlakte van het kampeerterrein mag niet zijn verhard met asfalt, cement of ander materiaal dat een behoorlijke afwatering en doorluchting van de bodem verhindert.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

89. **Dakbegroeiing (1,5 punt)**

Ten minste 50 % van de gebouwen op het kampeerterrein met een hiervoor geschikt dak (plat of met een geringe helling) moet zijn begroeid met gras of planten.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

90. **Milieucommunicatie en -educatie (maximaal 3 punten)**

De beheerder van het kampeerterrein moet de gasten via milieucommunicatie en -educatie informeren over biodiversiteit, landschappen en natuurbehoudmaatregelen ter plaatse (1,5 punt). In het activiteitenprogramma voor de gasten moet aandacht worden besteed aan milieu-educatie (1,5 punt).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

91. **Rookverbod in openbare ruimten en in de verhuurde onderkomens (1 punt)**

In ten minste 50 % van de openbare binnenruimten en 50 % van de verhuurde onderkomens moet een rookverbod gelden.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager dient aan te geven hoeveel ruimten er zijn, om wat voor ruimten het gaat en in welke hiervan roken niet is toegestaan.

92. **Fietsen (1,5 punt)**

Er moeten fietsen aan de gasten ter beschikking worden gesteld. (Ten minste twee fietsen per 50 kampeerplaatsen en/of verhuurde onderkomens.)

Beoordeling en verificatie: De aanvrager licht toe hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet.

93. **Retourflessen of hervulbare flessen (maximaal 3 punten)**

Op het kampeerterrein moeten dranken in retourflessen of hervulbare flessen worden aangeboden: frisdranken (1 punt), bier (1 punt), water (1 punt).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met passende ondersteunende documentatie van de flessenleveranciers.

94. **Papierproducten (maximaal 2 punten)**

Aan ten minste 50 % van het gebruikte toilet-/tissuepapier en/of kantoorpapier moet de communautaire milieukeur of een andere nationale of regionale milieukeur van ISO-type I zijn toegekend (1 punt voor elke van deze twee categorieën papierproducten).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt gegevens en documentatie (inclusief relevante facturen) over waaruit blijkt in welke hoeveelheden deze producten zijn gebruikt en aan welke hoeveelheden een milieukeur is toegekend.

95. **Duurzame goederen (maximaal 3 punten)**

Aan ten minste 10 % van elke categorie van de op het kampeerterrein aanwezige duurzame goederen (zoals bedlinnen, handdoeken, tafellinnen, computers, portables, tv's, matrassen, meubelen, wasmachines, vaatwassers, koelkasten, stofzuigers, harde vloerbedekkingen, lampen) moet de communautaire milieukeur, dan wel een andere nationale of regionale milieukeur van ISO-type I zijn toegekend (1 punt voor elke van maximaal drie categorieën duurzame goederen).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt gegevens en documentatie over waaruit blijkt in welke hoeveelheden deze goederen aanwezig zijn en voor welke hoeveelheden een milieukeur is afgegeven.

96. **Lokale voedselproducten (maximaal 4,5 punten)**

Bij iedere maaltijd, met inbegrip van het ontbijt (1,5 punt) en in de winkel (1,5 punt) moeten ten minste twee voedselproducten van lokale oorsprong worden aangeboden.

Voorzover van toepassing moet de consumptie van lokaal met uitsterven bedreigde soorten zoals specifieke vis- en schaaldiersoorten en „bushmeat" (exotisch wild) worden verboden (1,5 punt).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

97. **Biologisch voedsel (maximaal 2 punten)**

Van ten minste twee gerechten (1 punt) en van ten minste vier in de winkel verkochte producten (1 punt) moeten de hoofdingrediënten met gebruikmaking van biologische teeltmethoden overeenkomstig Verordening (EEG) nr. 2092/91 geproduceerd zijn.

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met passende ondersteunende documentatie.

ALGEMEEN BEHEER

98. **EMAS-registratie (3 punten) of ISO-certificering (1,5 punt) van het kampeerterrein**

Het kampeerterrein moet zijn geregistreerd in het kader van het communautaire milieubeheer- en auditsysteem (EMAS) (3 punten) of zijn gecertificeerd volgens ISO 14001 (1,5 punt).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager levert passend bewijs van de EMAS-registratie of de ISO 14001-certificering.

99. **EMAS-registratie (1,5 punt) of ISO-certificering (1 punt) van leveranciers**

Ten minste één van de hoofdleveranciers of dienstverstrekkers van het kampeerterrein moet een EMAS-registratie hebben (1,5 punt) of gecertificeerd zijn volgens ISO 14001 (1 punt).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager levert passend bewijs van de EMAS-registratie of de ISO 14001-certificering van ten minste één van de hoofdleveranciers.

100. **Voldoen van subcontractanten aan verplichte criteria (maximaal 2 punten)**

Alle subcontractanten voor de twee bijkomende diensten (bereiden en serveren van voedsel, vrijetijdsactiviteiten) moeten ten minste voldoen aan de verplichte criteria van de huidige milieukeur die op de specifieke diensten van toepassing zijn (1 punt voor elke dienst die op het kampeerterrein wordt verricht).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt passende documentatie van contractuele overeenkomsten met zijn subcontractanten over hun conformiteit met de bindende criteria over.

101. **Energie- en watermeters (maximaal 2 punten)**

Het kampeerterrein moet over extra energie- en watermeters beschikken, zodat gegevens over het verbruik van verschillende activiteiten of machines kunnen worden verzameld (1 punt). Elke kampeerplaats moet zijn eigen energie- en watermeter hebben (1 punt).

Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een uitvoerige toelichting over waaruit blijkt hoe het kampeerterrein aan dit criterium voldoet, tezamen met een analyse van de verzamelde gegevens (voorzover reeds beschikbaar).

102. **Aanvullende milieuacties (maximaal 3 punten)**

Hetzij:

a) aanvullende milieuacties (maximaal 1,5 punt per actie, in totaal maximaal 3 punten). De beheerder van het kampeerterrein onderneemt acties in aanvulling op die welke deel uitmaken van de criteria in deze afdeling of in afdeling A om de milieuprestaties van het kampeerterrein te verbeteren. De met de beoordeling van de aanvraag belaste bevoegde instantie moet punten aan deze acties toekennen met een maximum van 1,5 punt per actie.

   Beoordeling en verificatie: De aanvrager legt een verklaring van conformiteit met dit criterium over, tezamen met een volledige beschrijving van elke aanvullende actie waarvan de aanvrager wenst dat ze in aanmerking wordt genomen;

hetzij:

b) milieukeur (3 punten): aan het kampeerterrein moet één van de nationale of regionale milieukeuren van ISO-type I zijn toegekend.

   Beoordeling en verificatie: De aanvrager levert passend bewijs van de toekenning van een milieukeur.